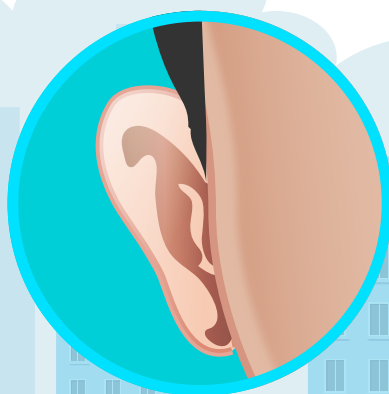

Sprawne Zmysły

SCENARIUSZ ZAJĘĆ

KTO MA SPRAWNE USZY, OCZY - TEN PO DROGACH ŚMIAŁO KROCZY

To propozycja zajęć możliwych do realizacji w klasach I-III szkoły podstawowej, łączących edukację dla bezpieczeństwa z edukacją przyrodniczą i sportową. Scenariusz został opracowany tak, by możliwa była jego modyfikacja w zależności od potrzeb i możliwości grupy, z którą pracujesz (np. jeżeli liczba obrazków w grze będzie zbyt duża, to dzieci mogą w parach tworzyć jeden znak); czasu, który chcesz przeznaczyć na tę tematykę (możesz zrealizować całość lub wybrane aktywności); poziomu klasy itp.

W trakcie pracy z uczniami stosuj różne techniki podziału uczniów na grupy, pamiętając oczywiście o podstawowych zasadach pracy w grupie i rolach grupowych.

CELE ZAJĘĆ

W czasie lekcji uczniowie:

- zapoznają się z podstawowymi sygnałami ostrzegawczymi w ruchu drogowym;
- sprawdzają, jakie zmysły i w jaki sposób wpływają na nasze bezpieczeństwo na drodze;
- sprawdzają, jak ich zmysły reagują na różne bodźce wzrokowe i dźwiękowe.

METODY I TECHNIKI PRACY

- praca indywidualna, praca w grupach, metody badawcze (obserwacja), gry i zabawy.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- Karta zadań nr 1. Dopasuj zmysły do obrazków.
- Karta zadań nr 2. Narysuj dźwięki.
- Karta zadań nr 3. Szukamy sygnałów.
- Kolorowanka „Kto ma sprawne uszy, oczy – ten po drogach śmiało kroczy” (do wykonania w wolnej chwili na lekcjach lub jako praca domowa).

UWAGI

Na zaproponowanych poniżej zajęciach uczniowie i uczennice będą wykonywać wiele ćwiczeń z wykorzystaniem lub wyłączeniem zmysłów słuchu, wzroku i równowagi. Podczas wspólnej zabawy skieruj uwagę dzieci na to, że patrzenie czy słuchanie to naturalne czynności, na które niekoniecznie zwracamy na co dzień uwagę, a których zaburzenie może mieć wpływ na naszą sprawność czy szybkość reakcji.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Do realizacji w klasie

1

Zapytaj uczniów, jakich zmysłów używają w drodze do szkoły. Pozwól im na swobodną wymianę myśli (oczy/wzrok; uszy/słuch; nos/węch; nogi/równowaga). Następnie rozdaj im **Karty zadań nr 1**.

Poproś, by każde dziecko indywidualnie połączyło obrazek przedstawiający wybrane czynności z symbolem zmysłu potrzebnego do bezpiecznego ich wykonania. Poproś, by uczniowie po zakończeniu zadania wymienili się kartami w ławce i sprawdzili poprawność jego wykonania.

Omów z uczniami zadanie. Podkreśl rolę zmysłów w wykonywaniu codziennych czynności. Zachęć dzieci do sprawdzenia ich możliwości w kolejnych zadaniach.

2

Zaproponuj uczniom kilka zabaw (wszystkie lub wybrane – możesz je też powtarzać na kolejnych lekcjach, jako ćwiczenie śródlekcyjne), w trakcie których uczniowie i uczennice będą mieli okazję poćwiczyć własne reakcje na różnego rodzaju bodźce dźwiękowe, wzrokowe; będą ćwiczyć równowagę oraz szybkość reakcji.

Dobrze słyszę – zabawy ze słuchem

Kogo słyszę? Ustaw grupę w kole, niech jedna osoba zamknie oczy. Poproś jedno dziecko o ciche wypowiedzenie słowa. Niech osoba z zamkniętymi oczami zgadnie, kto je powiedział. Zmień kilka razy role. Zapytaj uczniów, czy od razu mieli pewność co do imienia osoby, która mówi. Powtórz jeszcze raz ćwiczenie bez zamykania oczu.

Skąd ten dźwięk? Na środku sali ustaw jedno dziecko, prosząc je o zamknięcie oczu i uważne nasłuchiwanie. Pozostałych uczniów poproś, aby pojedynczo wydawali różne dźwięki. Zadaniem nasłuchującego jest po kolei wskazanie kierunków skąd dobiegają głosy. Ćwiczenie możesz powtórzyć naciągając nasłuchującemu czapkę na uszy, zakładając słuchawki, w których muzyka gra raz ciszej, raz głośniejsze. Poproś dzieci, aby wskazały sytuację, kiedy dokładnie i szybko muszą zlokalizować źródło dźwięku (np. sygnał nadjeżdżającej karetki).

Głuchy telefon. Przeprowadź tradycyjną zabawę w głuchy telefon w kilku wariantach: w ciszy i w znacznym hałasie, na czas. Dodaj również element ruchu – rozstaw uczestników np. na korytarzu, tak aby przekazując informacje musieli się przemieszczać. Zapytaj dzieci, w których warunkach przekazują informacje dokładniej. Odwołując się również do poprzedniej gry, pomóż dzieciom odkryć fakt, że hałas utrudnia precyzyjną lokalizację dźwięku.

Przewodnik bez słów. Poproś dzieci o dobranie się w pary. Niech jedna osoba zawiąże oczy, druga z otwartymi oczami będzie przewodnikiem. Przewodnik prowadzi swojego partnera po sali, początkowo za pomocą słów, potem jedynie ustalonym dźwiękiem (np. szelest opakowania po chusteczkach, klaskanie, itp.), idąc cały czas obok niego. Po kilku minutach zamień role. Zapytaj dzieci, jak czuły się kiedy miały zamknięte oczy, czy ufały przewodnikowi, w której sytuacji było im łatwiej się poruszać oraz czy poziom ich skupienia był inny niż wtedy, gdy poruszały się z otwartymi oczami.

Dźwięki ulicy – zadanie w terenie. Wyjdź z uczniami ze szkoły. Znajdźcie takie miejsce, gdzie każdy będzie mógł bezpiecznie usiąść i swobodnie nasłuchiwać dźwięków dochodzących z okolicy. Może to być nawet ławka przed szkołą. Rozdaj uczniom **Kartę zadań nr 2** i poproś, aby przez 10 min. zanotowali jak najwięcej rozpoznanych dźwięków. Po powrocie do sali pozwól uczniom na swobodną wymianę zdobytych informacji. Zwróć ich uwagę na to, z jak wielu różnych źródeł dochodzą dźwięki.

Dobrze widzę – zabawy ze wzrokiem

Bystre oko. Poproś uczniów o zamknięcie oczu. W tym czasie zmień coś w układzie sali, w ustawieniu i ubraniach dzieci, itp. Zadaniem uczniów jest jak najszybsze zlokalizowanie zmian. Kolejnych ustawień niech dokonają już dzieci.

Zaczytani. Ustaw w sali prosty labirynt, np. z krzeseł i plecaków. Rozdaj dzieciom książki i poproś, żeby po kolei pokonywały przeszkody równocześnie czytając książkę. Zwróć uwagę na obniżenie koncentracji przy wykonywaniu dwóch czynności jednocześnie. Przenieś tę sytuację na przechodzenie przez ulicę. Zaaranżuj w klasie przejście dla pieszych, niech kilku uczniów odgrywa rolę pojazdów, a kilku przechodzi przez jezdnię patrząc w książkę.

Po co odbłask? Wraz z uczniami obejrzyjcie swoje ubrania oraz plecaki i poszukajcie elementów odblaskowych. Przejdźcie do szatni lub ciemniejszego korytarza. Poproś uczniów o ułożenie obok siebie rzeczy z odbłaskiem i bez niego. Po oddaleniu się o 50 kroków poświeć latarką na oba przedmioty. Zwiększając odległość obserwuj z uczniami zmiany w widoczności przedmiotów. Porozmawiaj z dziećmi o konieczności posiadania odblasków na ubraniach dla większej widoczności na drodze.

Trzymam równowagę

Trzymam równowagę. Przygotuj równoważnię, np. z deski, ławki. Zaprosz dzieci do pokonania jej w różny sposób: z zamkniętymi oczami, z zasłoniętymi uszami, ze związanymi rękami, itp. Zapytaj uczniów, w której sytuacji było im łatwiej, a w której trudniej zachować równowagę.

Szybko reaguję

Kocyk. Podziel klasę na dwa zespoły. Jedną osobę poproś o pomoc w trzymaniu materiału jako zasłonki oddzielającej oba zespoły. Poproś każdą grupę, aby wybrała jedną osobę, która podejdzie do zasłonki. Na dany sygnał opuśćcie materiał. Osoby będące przy zasłonce muszą jak najszybciej powiedzieć imię osoby z przeciwnej grupy.

Sygnał. Wyjdźcie z klasą na boisko. Ustal z dziećmi komendy dźwiękowe, np. 1 gwizdek – kucnąć, 2 gwizdki – podskoczyć, 3 gwizdki – dobrać się w trójki. Przerwywaj sygnałami swobodny bieg po boisku. Grę można przeprowadzić również używając sygnałów świetlnych. Porozmawiaj z dziećmi o tym, na jakie sygnały trzeba reagować na ulicy.

Stój! W tym ćwiczeniu sprawdzicie z uczniami, jak szybko można się zatrzymać. Poproś dzieci o dobranie się w pary. Próby zatrzymania się z pełnego biegu na sygnał przeprowadźcie w różnych warunkach, np. z marszu, truchtu, sprintu, na asfalcie, na podłodze w szkole, w butach, bez butów, itp. Zapytaj dzieci, w których sytuacjach łatwiej im się zatrzymać – przenieś to na warunki drogowe.

Podsumowanie ćwiczeń

3

Porozmawiaj z dziećmi o tym co znaczy hasło: „*Kto ma sprawne uszy, oczy - ten po drodze śmiało kroczy*”. Podczas poruszania się po drodze trzeba być skupionym i uważnym, nie zakłócać działania zmysłów wzroku, słuchu, równowagi, gdyż to one pomagają nam właściwie reagować w różnych sytuacjach na drodze.

4

Praca domowa – co mi chcesz powiedzieć?

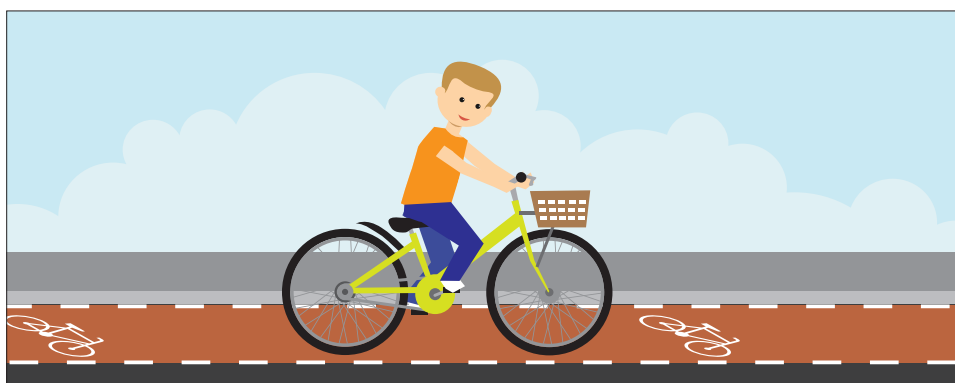
Poproś uczniów i uczennice, aby przez całe popołudnie uważnie obserwowali i nasłuchiwali różne sygnały ostrzegawcze i informacyjne. Rozdaj im **Kartę zadań nr 3** i poproś o jej uzupełnienie w domu.

KARTA ZADAŃ NR 1

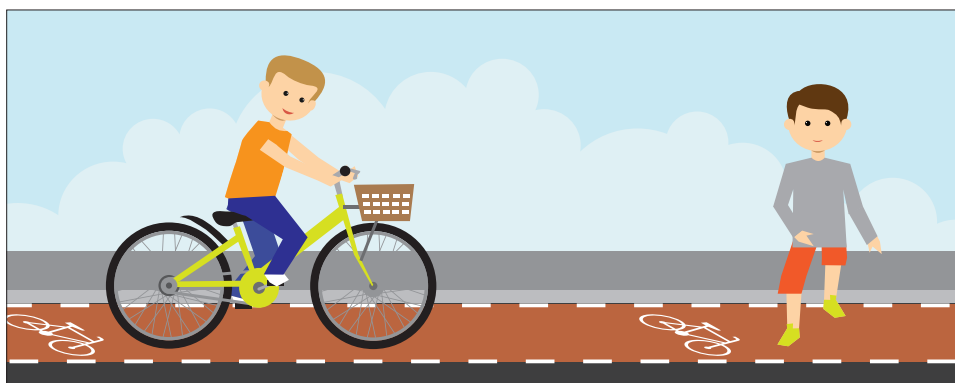
Dopasuj zmysły do obrazków

Uważnie przyjrzyj się obrazkom przedstawiającym różne czynności. Zastanów się, do których z nich potrzebujesz zmysłu słuchu, do których zmysłu wzroku, a do których zmysłu równowagi. Możesz również dorysować własną scenkę.

Jazda rowerem po pustej ścieżce rowerowej.

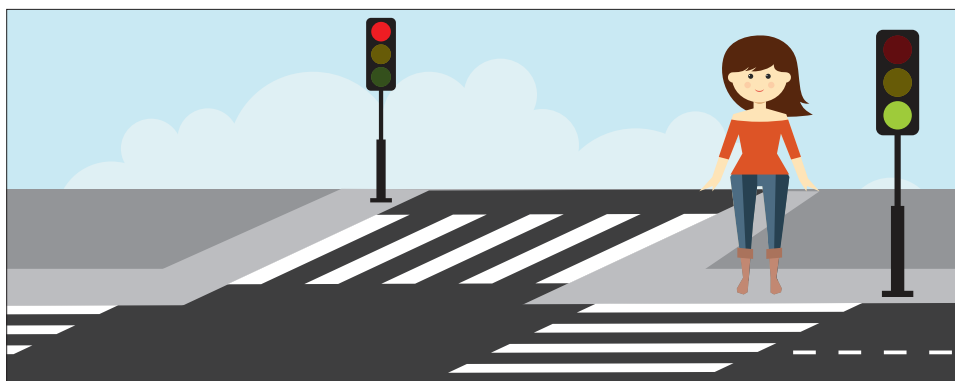
Jazda rowerem po ścieżce rowerowej, na którą ktoś wszedł.

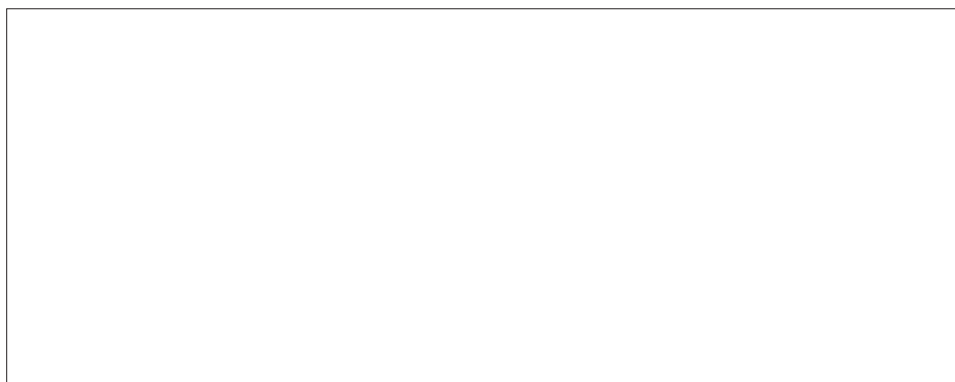
Przechodzenie przez przejście dla pieszych bez sygnalizacji.

Przejdźcie przez przejście dla pieszych na większym skrzyżowaniu, z sygnalizacją świetlną.

Puste okienko do samodzielnej pracy.

Oczy

Uszy

Nogi

KARTA ZADAŃ NR 2

Co zapewnia mi bezpieczeństwo?

Nadstaw uszu i rozpoznaj jak najwięcej otaczających cię dźwięków. Spróbuj zamknąć przy tym oczy – być może usłyszysz więcej.

Które z tych dźwięków są głosami natury, a które są stworzone przez człowieka? W poniższej tabelce, w odpowiednich kolumnach, narysuj obrazki ilustrujące te dźwięki.

dźwięki natury

dźwięki tworzone
przez człowieka

KARTA ZADAŃ NR 3

Szukamy sygnałów

Po wyjściu ze szkoły przez całe popołudnie szukaj wokół siebie sygnałów świetlnych i dźwiękowych. Rozglądaj się i nasłuchuj uważnie. Następnie zaznacz lub dorysuj na schematycznym obrazku ulicy takie sygnalizatory, które spotkałaś/spotkałeś na swojej drodze.

